

Mihaela Maria Rizea

Excentricități pe covorul de iarbă

Mihaela Maria Rizea a studiat matematica și științele medicale în București. A lucrat ca medic dentist stagiar și rezident la Spitalul Universitar de Stomatologie București, apoi ca medic dentist în cabinete particulare. Odată cu diagnosticarea cu autism a unuia din cei trei copii ai săi, a renunțat la profesiunea în care s-a specializat și a devenit coordonator și terapeut al echipei implicate în recuperarea copilului. Această carte a apărut ca urmare a blogului-jurnal al autoarei, blog născut dintr-o nevoie analitică și eliberatoare a noii sale posturi, aceea de mama, și în special de mamă a unui copil cu dizabilități.

MIHAELA MARIA RIZEA

EXCENTRICITĂȚI PE COVORUL DE IARBĂ

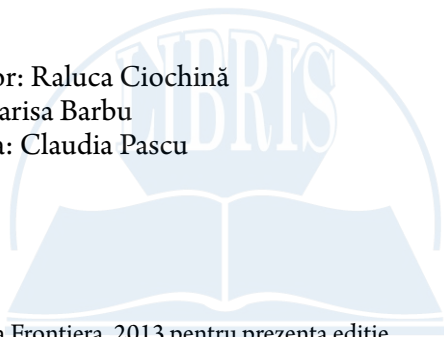

frontiera

Editura Frontiera

2013

Redactor: Raluca Ciochină
DTP: Larisa Barbu
Coperta: Claudia Pascu

© Editura Frontiera, 2013 pentru prezenta ediție.

Toate drepturile rezervate. Orice reproducere, preluare sau distribuție, parțială sau integrală, prin orice mijloc, a acestui material fără acordul scris al proprietarului drepturilor de autor este strict interzisă.

Editura Frontiera
Tel. 0736 410 433
office@editurafrontiera.ro
www.editurafrontiera.ro

Copiilor și soțului meu,
Nouă împreună,
Cu dragoste

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

RIZEA, MIHAELA MARIA

Excentricități pe covorul de iarbă / Mihaela Maria

Rizea ; pref.: Andreea Sorescu. – București : Frontiera, 2013

ISBN 978-606-93371-2-7

I. Sorescu, Andreea (pref.)

821.135.1-4

Tratează-i ca și cum i-ai gădila

În loc de prefață

Michele, așa cum îi spunem noi Mihaelei Rizea, a fost prima mamă de copil cu autism pe care am cunoscut-o după diagnosticul fiului meu. Îmi aduc aminte de întâlnirea noastră ca și acum ar fi fost ieri. O femeie frumoasă, senină, mamă a trei copii, foarte informată despre autism și intervențiile pentru copiii noștri speciali, foarte activă și totuși atât de relaxată. De la ea am primit primele cărți despre autism, cărți despre care citisem pe site-urile de specialitate și pe care visam să le citesc cât mai repede. Mi se deschidea atunci un drum care, deși eu nu puteam să-l văd decât trist, avea să fie în realitate un alt mod de a trăi și a simți viața. Un drum plin de bucurii. Așa cum citeam în ochii lui Michele – ochi care îi priveau plini de dragoste pe Kiti, Horia și Felix, toți cei trei copii ai ei.

Cartea scrisă de Michele și blogul pe care îl are de cinci ani sunt o invitație la vis și o descriere a iubirii de mamă, dar și a lucrurilor mărunte și atât de încântătoare pe care ni le oferă viața. Cartea lui Michele este însă și o lectură esențială pentru părinții de copii cu autism. Pentru că, spre deosebire de cărțile neutre de specialitate, vorbește cu realismul ochilor de părinte despre simptome, diagnostic, intervenții, relații de familie.

Când m-am decis să trec prin procesul de dobândire a certificatului de handicap al lui Toma, băiatul meu, la vreo două luni de la diagnosticul primit, trecând peste propriile prejudecăți, mai mici, e drept, decât ale celor din jur

și ignorându-le și pe acestea din urmă, am fost cu el la o evaluare formală și obligatorie în cabinetul unei doamne psiholog. Stresată și încă șocată de diagnostic, încercam să îi stăpânesc lui Tomi hiperactivitatea, care îl făcea să îi umble doamnei prin documente, să îi scrie prin hârtii sau să se dea cu rujul pe care i-l găsisese pe birou. Doamna m-a certat și mi-a spus să nu mă mai apropiu de el cât timp sunt în cabinetul ei. Probabil că ar fi vrut chiar să mă dea afară. Apoi mi-a spus că eu sunt de vină pentru comportamentul lui Tomi și că, dacă mai vreau să fac vreun copil, să vin la ea înainte, să îmi dea lecții despre cum se cresc copiii. Norocul meu fusese că citisem deja mai multe studii, inclusiv cărțile împrumutate de la Michele, care demonstau că nu mamele sunt de vină pentru autismul copiilor, pentru că tulburarea este genetică, de natură neurobiologică.

Cartea scrisă de Michele poate fi, fără a avea această ambiție, o carte excelentă despre cum să îți crești frumos copiii tipici și cei speciali. Michele ne spune prin rândurile scrise de ea ca niște poeme, cum să îi alinți, cum să te bucuri de ploaie sau chiar de un plâns sănătos, cum să le mângâi copiilor cu privirea urechile sau părul, cum să te joci și să râzi copilărește împreună cu ei. Cartea ei îmi poate da lecții mult mai frumoase despre cum să îmi cresc copiii decât sute de lecții primite în cabinete de specialiști. Și voi încerca ca, după ce voi uita tot ce am citit vreodată despre educația copilului sau după ce mi-am pierdut și ultima urmă de răbdare la capătul unei zile istovitoare, să-mi amintesc pasajul acesta din carte: „Tratează-i ca și cum i-ai gădila.” Sau să-mi amintesc de surâsul din ochii negri, uneori obosiți, dar mereu jucăuși ai lui Michele.

Autismul este o experiență incredibil de puternică și de multe ori devastatoare în viața unei familii. Poate destrăma relații și poate destrăma întreaga familie. Autismul aduce însă după sine și bucuria descoperirii lucrurilor și experiențelor din jurul tău și chiar din tine, pe care nu le-ai fi observat altfel. Michele este o mamă de copil cu autism care

știe să se bucure în fiecare zi și care are și talentul de a-și exprima aceste bucurii în scris. Cartea ei este astfel un dar pentru toți cititorii, dar mai ales pentru noi, părinții de copii cu autism. Un dar asemănător am primit de la regretatul Matei Călinescu, prin „Portretul lui M”, acel scriitor-tată care a descoperit că a fi părinte al unui copil cu autism nu este un blestem, ci o binecuvântare.

Viața unui părinte de copil cu autism poate fi plină de povești frumoase. Nu vom ști niciodată câte, la fel cum nu știm care este numărul firelor de nisip. Dar așa cum spune Michele în cartea sa, „sunt atâtea fire de nisip – un număr mare, dar finit –, cât să ne ajute pe noi, cei care suntem atenți în jur, să ne imaginăm ce înseamnă infinitul”. „Excentricități pe covorul de iarbă” chiar este o invitație minunată să fim mai atenți la lumea din jurul nostru și să ne lăsăm imaginația liberă.

Andreea Sorescu

Mama lui Toma, diagnosticat cu autism,
și membru fondator
al Asociației Învîngem Autismul

Întâmpinare

Sunt un șnur elastic delicat, dar rezistent. Par scurt, dar am un coeficient de elasticitate impresionant. Aș fi putut să fiu gimnast, să mă răsucesc de multe ori în jurul meu, să fac salturi spectaculoase și să mă agăț nedezipit de bârnă, numai ca să revin grațios și întreg la poziția inițială. Când ești șnur elastic, nu contează ce ocupație ai – te ajustezi ca să te potrivești în locul (pre)destinat. Când ești șnur elastic, numărul membrelor tale este irelevant. Noi, șnururile elastice, nu ne bazăm numai pe cele două mâini și pe cele două picioare comune oamenilor pentru a ne deplasa în spațiu. Suntem constituite dintr-o rețea aglomerată de fibre subțiri și lungi de elastic, de unde ne vin delicatețea, dar și o mare rezistență. Ne modelăm necondiționat în cele mai neașteptate forme, întinzându-ne; spirala este preferata mea, pentru că are un fel de cuprindere protectoare laxă, discretă, dar și o frumusețe aparte datorită rotocoalelor sale concentrice și amețitoare. Ne modelăm condiționat, deformându-ne temporar sub presiuni necesare pentru creștere, dar nocive pentru suplețea organismului nostru întins, întins, întins. Tensiunile constante ale fibrei elastice lasă în timp mici deformări ce nu pot fi compensate de reveniri impresionante. Atunci îmbătrânim câte puțin, dar numai puțin, pentru că șnururile elastice nu-și pierd niciodată complet elasticitatea.

*

„APROPO, care e numele tău adevărat, mami?”, m-a întrebat odată curios copilul meu. Întrebarea lui curată,

necomplăcută de sensuri și ascunzișuri, precum și dulcea naivitate a folosirii cuvântului „apropo” m-au amuzat, apoi m-au făcut să mă fâstăcesc în minte și în vorbe. Hei, chiar așa, care este numele meu adevărat? Am trei copii de mai mulți ani încoace și sunt cea mai bună mamă existentă a lor. Mi se spune „mama” și te invit să mă însoțești în timpuri trecute, prezente și chiar viitoare și să uiți de ordini și de reguli pentru puțină vreme, deoarece poveștile mele nu respectă scurgerea ireversibilă și unidirecțională a timpului. Îmi asum astfel riscul de a îți da, cititorule, o ușoară stare de disconfort, pe care sper să o depășești. Trebuie să știi, încă de la început, că îmi place foarte mult să mă joc. Iată-mă, așadar, fără să ajung nici măcar la finalul celui de-al doilea paragraf, cu mai mult decât o calitate – sunt, deci, mama bună și jucăușă a trei copii. Aceasta este povestea mea: reală, pe cât îți permite fiecareia mintea să o perceapă. Bine te-am găsit!

În această poveste, vei face cunoștință cu trei personaje foarte importante, principalii mei eroi, cei trei copii, pe care i-am denumit odată, în euforia de a-mi crea o identitate virtuală și de a deveni cetățean modern al secolului XXI: „doi lei și o pisicuță”. Întâmplarea face (se pare că întâmplarea joacă un rol deosebit în viața mea, precum și în a ta, de altfel), deci întâmplarea face ca numele acesta – te rog, rostește cu mine, „doi lei și o pisicuță” (aș putea la fel de bine să scriu acest nume într-un singur cuvânt) – să fie atât de potrivit încât cu greu aș putea nega existența unui creator divin care mi l-a suflat la ureche, căci m-am trezit cu el în minte de niciunde, brusc și fără să mă gândesc. Și nu doar genurile celor două substantive implicate, leul și pisicuța, sunt așa cum ar trebui să fie, masculin și feminin, ci și alăturarea celor două feline este potrivită și sugestivă. Ești ispitit să le compari și să constăți diferențele dintre forțele și abilitățile lor – așa cum, din păcate, suntem (ne)educați să măsurăm oricând indivizii între ei. În plus, chiar și argumentul neesențial al apartenenței zodiacale

a copiilor de sex masculin, născuți amândoi sub zodia Leului, susține acest nume primit cadou.

Iată-i, așadar, pe cei trei pui de leu. Horia, cel mai mare, are o înălțime medie, este suplu, athletic, poate puțin cam slăbuț. Coama abia începe să-i crească, va fi un tânăr leu atrăgător. Felix, cel mai mic, este un leu foarte simpatic, vesel, jucăuș și cu urechile cam mărișoare. Este principalul admirator al leului mai mare, acesta fiind idolul său. Puișorul din mijloc este o fetiță și, pentru că este singura fetiță din grup, i se zice pisicuța. Este un exemplar deosebit de frumos. Tânăra leoaică este foarte blândă, dar deseori tristă. Prietenii ei însă se gândesc frecvent să o înveselească. Iar câteodată chiar reușesc. Nu îi vezi decât împreună. Leul cel tânăr, pisicuța și leuțul cel mic și jucăuș. Ei formează un triumf, deși merg în linie. Leul mare se simte responsabil de ocrotirea fraților săi, astfel încât mereu îi supraveghează și îi îndepărtează de pericole cu agilitate. Leul mic a căpătat deja o identitate clară în grupul din care face parte: îl animă cu veselia lui și cu spiritul ludic. Iar pisicuța nu cunoaște un alt fel de a-și duce existența decât între frații ei. Dependentă de ei. În imediata lor proximitate, dar fără a-i atinge. Poate uneori, doar pentru câteva secunde.

Dar să nu devenim prea serioși pentru că seriozitatea este scorțoasă și ruptă de realitatea hilară a vieții, iar apoi ce este serios pe lume? Îmi vei râde (serios) în nas, probabil, și vei încerca să-mi demonstrezi contrariul prin exemplificarea a tot felul de lucruri „serioase”, nu-i așa? Ei bine, pot să accept să aplicăm eticheta de serios oricărui obiect sau fapt sau activitate sau organizație sau orice, dacă insiști, însă lasă-mă să o fac fără prea multă seriozitate. Ha, ha!

*

Am fost și eu odată serioasă, ba prea serioasă. Cu gura mereu strânsă într-un botic de verigă îmbufnată,

cu fruntea deformată sub o încruntare cvasipermanentă, căzută peste ochii îndreptați preocupat spre asfalt, cu întreaga mimică sugerând încordare și îngrijorare – cam așa mergeam prin diverse locuri, cu tot felul de dosare la subraț.

Dar, într-o zi frumoasă de vară, am luat o pauză de la prea marea mea seriozitate (eram totuși sobră și reținută, să fim serioși!). Primul meu născut, așa-zisul Leu, de când apăruse pe lume, ștergea mereu, cu seninătate, ridurile de încordare de pe fețele noastre. Așadar, în acea frumoasă zi de vară, i-am oferit Leului însetat un pahar cu apă, îndemnându-l sever (cum îi șade bine unei tipe sobre): „Bea apă!”. Copilul a luat ghiduș paharul cu apă între mâini, ne-a zâmbit larg cu toți dinții, puțini la număr, a respirat adânc și tacticos, și, boem ca un artist creator, a rostit calm și clar următoarele patru cuvinte, memorabile: „Prima dată să râd”! Iată ce grăiește un copil însetat, ținând un pahar plin cu apă în mână! „Prima dată să râd”! Dacă el poate, nu ar trebui să putem și noi, cei mari, serioși și competenți? Așa m-am muștrat în minte atunci și, cu o voință silită, am forțat prin boticul meu nemulțumit un zâmbet.

Ca prin farmec, s-a ivit printre mușchii încordați ai mimicii un surâs larg, fruntea s-a descrețit, ochii au început să vadă verde și albastru. Zâmbetul mi-a topit armura gravă, reducându-mi dimensiunile și îndulcindu-mi unghiurile, astfel încât m-am făcut mică-mică, cât leușorul meu, care s-a amuzat chiar mai tare văzându-mă atât de neobișnuit de mică. După „prima dată să râd”, care nu doar mi-a relaxat încordarea, dar mi-a înfățișat încă o dimensiune a spațiului înconjurător, am înțeles sensul expresiei spuse de o veche prietenă de altă naționalitate, când a avut o inflamație oculară: „Nu mai văd pe ochi afară!” O parafrazez și spun că, din acel moment, am început să văd pe ochi afară!

*

O prietenă mi-a spus într-o bună zi (de aici înainte toate zilele sunt, pur și simplu, „bune”): „Ce ghinion ai avut cu Kiti!” N-am comentat și am schimbat subiectul. Nu era prima oară când auzeam cuvântul „ghinion” rostit în aceeași propoziție cu numele fetei mele, Kiti. Nu văd, deși am o vedere tridimensională sau poate tocmai de-asta, cum poți să consideri un copil ghinion. Pentru mine, ghinion este atunci când învăț 49 de subiecte din 50 pentru un examen și îl primesc exact pe cel neînvățat. Exclamația „Sunt un ghinionist!” are un caracter frivol. A fi părinte nu este o frivolitate. Iar „Ce ghinion ai avut cu Kiti!” este o propoziție nerezonabilă. Complet nerezonabilă. Copiii noștri nu au întipărite în genele lor valori, ca valorile unor cărți de joc. Ei nu sunt ași, popi, dame sau, Doamne ferește!, treiari sau doiari. Nu-i așa că sună straniu? Copilul – o întâmplare nefericită?

Te trezești într-o bună dimineață cu emoția că astăzi poți descoperi minunea. Emoția te copleșește mai târziu când că afli că ești însărcinată. Minusculul organism începe să se organizeze și să funcționeze total dependent de tine, chiar dacă tu încă nu-l simți din punct de vedere fizic. Dar știi că este acolo și începi să-l iubești. Este, pur și simplu, iubire! Apoi, mamă fiind, ești binecuvântată dintr-o seninătate divină cu întrebarea copilului tău: „Eu unde eram când tu ai fost mică, așa ca mine?” Aceeași binecuvântare îți aduce și răspunsul: „O parte din tine a existat întotdeauna în mine!”, cu care sperii să îi securizezi sentimentul de apartenență și chiar așa se întâmplă, căci altfel nu i-ai vedea zâmbetul blajin de recunoștință pe față. Zâmbești și tu de bucuria copilului tău, dar și de emoție. Spontaneitatea propriului răspuns te-a făcut să realizezi că este unicul posibil și că doar printr-o potrivire întâmplătoare are legătură cu baza științifică a desăvârșitei legături dintre mamă și copil.